

Sivistyslautakunnan lausunto palveluverkkovaihtoehtoista (KH)

Kaupunginhallitus 08.09.2025 § 252

Esittelijä: Kaupunginjohtaja Jokitalo Juha
Valmistelija: Sivistysjohtaja Lilja Sini

Karkkilan kaupungin sivistystoimen palveluverkkoselvitystä on tehty monivaiheisesti vuoden 2023 lopulta asti, jolloin kaupunginhallitus ensimmäisen kerran päätti tilata ulkopuolisen selvityksen lasten ja nuorten merkittävän vähenemisen vuoksi. Palveluverkkoselvityksen tarkoituksena on selvittää, miten varhaiskasvatuksen, esiopetuksen, koulujen, nuorisotyön, nuorten työpajan, työväenopiston, taiteen perusopetuksen sekä liikuntatoimen tilat, palvelut ja toiminnot tulisi tulevaisuudessa järjestää. Varsinaisen päätöksen tekee kaupunginvaltuusto.

Keskeisenä palveluverkkotyötä ohjaavana seikkana on lasten ja nuorten määrän merkittävä lasku. Ennusteiden mukaan alakoulun 1-6 luokkien oppilasmäärä laskee lukuvuoden 2025-2026 noin 470 lapsesta noin 325 lapseen lukuvuoteen 2030-2031 ja yläkoulun 7-9 luokkien oppilasmäärä 321 oppilaasta 244 oppilaaseen. Syntyvyys on jatkanut laskuaan, joten myös varhaiskasvatuksessa 0-5 -vuotiaiden määrä tulee ennusteiden mukaan laskemaan ja sitä myöten myös tarvittavien tilojen määrä. Toisena keskeisenä seikkana on useamman sivistystoimen rakennuksen heikko kunto, joka samalla ohjaa tarkastelemaan toimintojen sijoittamista paremmassa kunnossa oleviin tiloihin samalla, kun vähenevä lapsimäärä mahdollistaa esimerkiksi tilojen vapauttamisen muille toiminnoille.

Alkuperäisen selvityksen toteuttajaksi valittiin FCG, Finnish Consulting Group Oy, joka esitti oman näkemyksensä palveluverkon järjestämiseksi. Näkemys ei keväällä 2024 saanut sellaisenaan kannatusta ja sen jälkeen palveluverkkoa on työstetty luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden voimin vaihtoehtoisia luonnoksia tuottaen. FCG:ltä on tilattu lisätyönä myös tarkempaa kiinteistöselvitystä sekä muuta selvitystä tukevaa materiaalia. Kesän 2025 aikana sivistysjohtaja tuotti viimeisiä vaihtoehtoja palveluverkkotarkasteluun.

Elokuun aikana 2025 kaupungin taloustilanteen vakavuus on selvinnyt ja tieto tarvittavista toimista tarkentunut. Haastetta tuottaa jo lähtökohtaisesti se, että nykyisellä perusrakenteella kaupungin taloudessa on noin 1,5 miljoonan euroa enemmän kuluja kuin tuottoja, mikä johtaa talouden alijäämään. Tämä lisäksi kaupungin taloutta haastavana kokonaisuutena on Helsingin hovioikeuden Karkkilan kaupungille tuomitsema, sopimusrikkomuksesta aiheutuva liki 10 miljoonan vahingonkorvaus Rudus Oy:lle, jonka kaupunki joutui kirjaamaan vuoden 2025 tuloslaskelmaan ja taseeseen. Karkkilan kaupungin vuoden 2025 toteutumaennusteen mukaan tilinpäätös 2025 tulee olemaan noin 11.000.000 euroa alijäämäinen. Kaupunginvaltuuston 16.6.2025 vahvistamassa vuoden 2024 tilinpäätöksessä kaupungin taseen ylijäämä on 5.032.439 euroa. Vuoden 2025 tilinpäätös tulee muuttamaan kaupungin taseen noin 6 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Kaupungin talouden sopeuttamistarve vuosille 2026 – 2029 on yhteensä noin 10.000.000 euroa.

Talouden haasteet muuttivat myös palveluverkkotyön tarkastelua entistä tiukemman taloudenpidon suuntaan, sillä palveluverkkoon tehtävät ratkaisut ovat keskeisessä osassa erityisesti henkilöstökulujen, kiinteistökulujen sekä investointien määrän osalta. Keskeisenä tekijänä kuluihin vaikuttaa muutoksen nopeus.

Osallisuus ja kuntalaisten kuuleminen on tärkeä osa selvitystä ja päätöksentekoa. Palveluverkkoselvitystä varten kuullaan muun muassa lapsia ja nuoria, kuntalaisia, henkilöstöä, vaikuttamistoimielimiä ja muita sidosryhmiä. Kuulemisen eri kohderyhmille järjestetään 9.–30.9.2025 ja niistä saatu materiaali kootaan osaksi päätöksentekoa 1.–17.10.2025. Kuulemisten, vaikutusten arvioinnin ja taustamateriaalin avulla kaupunginhallitus tekee loppuvuoden aikana ehdotuksen uudesta palveluverkosta kaupunginvaltuustolle osana ensivuoden talousarviovalmistelua.

Kuulemisten toteutus ajalla 9.9.-30.9.2025:

- varhaiskasvatus ja perusopetus: kysymykset ja vastausten koonti
- kuntalaiset, yritykset ja yhteisöt: yleisötilaisuus ja mahdollisuus lausua kirjallisesti Webropol-kyselyn kautta
- henkilöstö: ensisijaisena toimenä YT-menettely, jonka lisäksi henkilöstöinfo ja mahdollisuus ilmaista mielipiteensä Webropol-kyselyn avulla
- nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto, vammaisneuvosto: nuorisovaltuuston tapaaminen, mahdollisuus lausua kirjallisesti Webropol-kyselyn avulla
- taiteen perusopetus: palaveri ja mahdollisuus lausua kirjallisesti Webropol-kyselyn avulla

Pykälän liitemateriaali valmistuu kokoukseen mennessä.

Ehdotus: Kaupunginjohtaja Jokitalo Juha

Kaupunginhallitus päättää

1) valtuuttaa sivistysjohtajan käynnistämään asiaselostusosan mukaiset kuulemiset ajalla 9.9.-30.9.2025; ja
2) pyytää sivistyslautakunnalta, kaupunkikehityslautakunnalta ja elinvoimalautakunnalta lausunnot palveluverkkovaihtoehtoista 5.10.2025 mennessä.

Lisäksi kaupunginhallitus tarkastaa pykälän kokouksessa.

Päätös: Hyväksyttiin.

Esteellisyydestään ilmoittivat seuraavat hallituksen jäsenet sekä valtuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat, jotka poistuivat kokouksesta klo 17.02 - 20.10 väliseksi ajaksi:

Anna Tallgren, intressijäävi; Jarkko Ilonen, intressijäävi; Eevi Myllylahti, intressijäävi; Tomi Toivonen, intressijäävi; Mika Tallgren, intressijäävi; Satu Ahjoniemi, intressijäävi; Mari Rautiainen, intressijäävi; Paula Salapuro, intressijäävi.

Pykälän käsittelyyn ja päätöksentekoon osallistuivat seuraavat varajäsenet:
Virpi Vuoristo, Eino Huotari, Melinda Paunonen ja Pertti Toikka.

Asiantuntijana paikalla pykälän esittelyosuuden aikana oli FCG:n johtava konsultti Raila Oksanen klo 17.02 - 18.45.

Tauko klo 18.10 - 18.15.

Täytäntöönpano: sivistysjohtaja

Sivistyslautakunta 21.10.2025
191/00.01.03/2025

Esittelijä: Sivistysjohtaja Lilja Sini
Valmistelija: Sivistysjohtaja Lilja Sini

Karkkilan kaupunginhallitus on kokouksessaan 8.9.2025 (§252) pyytänyt sivistyslautakunnalta lausuntoa tämän hetkisistä kuultavina olevista palveluverkkovaihtoehtoista.

Kaupungin talouden erittäin tiukka tilanne edellyttää rakenteellisia ratkaisuja palveluverkossa. Nykytilan säilyttäminen turvaa lähipalvelut lyhyellä aikavälillä, mutta se ei ole taloudellisesti kestävä vaihtoehto, sillä säästöt jouduttaisiin joka tapauksessa hakemaan pääosin sivistystoimesta ja saataisi henkilöstön vähentämisestä, ryhmäkokojen kasvattamisesta, tuntikeyhksen supistamisesta, aamu- ja iltapäivätoiminnan karsimisesta sekä vapaa-ajan palveluiden merkittävistä toiminnallisista leikkauksista. Tämä heikentäisi palvelujen laatua laajasti.

Vaihtoehto 1 tarjoaa tasapainoisemman ratkaisun. Varhaiskasvatuksen ja alakoulujen keskittäminen paremmin resursoituihin yksiköihin vähentää henkilöstö- ja tilakustannuksia rakenteellisesti ja lieventää tarvetta kohdistaa säästöjä suoraan palveluiden sisältöihin, kun osa kustannuksista saadaan myös muista kuin henkilöstöstä tai palveluista. Opetuksen ja varhaiskasvatuksen laatu voidaan näin turvata paremmin, vaikka ryhmäkoot kasvavat. Perheiden arkeen vaihtoehto tuo osalle pidempiä varhaiskasvatus- ja koulumatkoja sekä lisää kuljetustarvetta.

Vaihtoehto 2 tuottaa suurimmat säästöt ja vähentää investointipaineita laajimmin. Talouden näkökulmasta se on tehokkain vaihtoehto, mutta sillä on laajat vaikutukset vapaa-ajan, liikunnan ja taiteen perusopetuksen palveluihin sekä henkilöstöön. Perheiden arjessa tämä näkyy pidempinä matkoina, vähentyneinä harrastusmahdollisuuksina ja lisääntyneenä vastuuna lasten ajankäytön järjestämisestä, mikä voi lisätä eriarvoisuutta perheiden välillä ja heikentää kaupungin vetovoimaa lapsiperheiden asuinpaikkana.

Liitteet:

- Palvelverkkoselvityksen koonti KH 8.9.2025
- FCG koulutarkastelu KH 8.9.2025
- Raportti palveluverkkoselvityksestä, keskeneräinen luonnos

Ehdotus: Sivistysjohtaja Lilja Sini
Sivistyslautakunta päättää esittää kaupunginhallitukselle oheisen liitteen
mukaisen lausunnon palveluverkkovaihtoehtoista.

Päätös:

Täytäntöönpano: Kaupunginhallitus